

Az európai uniós határon átívelő programok és azok földrajzi vonatkozásai a Vajdaság tekintetében a 2014–2020-as programozási időszakban

Nagy Imre

Ricz András

Fekete Renáta

Regionális Tudományi Társaság, Szabadka

A MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG XIX. VÁNDORGYŰLÉSE

2021. 11. 04.

Vajdaság az Uniós programok szempontjából

- 3 Uniós ország veszi körbe + a negyedik BH
- Jelentős kapcsolatrendszer
- 2 Uniós periódus, 2005 – óta közös projektek,
- Jól kiépült intézményrendszer, ami leköti az Uniós forrásokat

A periódusban elérhető programok

- HU – SRB IPA Interreg
- 76.616.000 Euró keretösszeg
- Vajdaság – Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun megye
- Prioritások:
  - határmenti vízgazdálkodás
  - közlekedésfejlesztés
  - turizmus és kulturális együttműködés
  - KKV-k innovatív fejlesztése
- Stratégiai és nyílt pályázati kiírások

A periódusban elérhető programok

- RO – SRB Ipa Interreg
- 88.125.000 Eur
- É-K-D Bánát, Braničevoi, Dunamenti, Bori körzet – 3 román határmenti megye
- Prioritások:
  - Foglalkoztatás növelése
  - Környezetvédelem és kockázatkezelés
  - Fenntartható turizmus
  - Közlekedésfejlesztés
- Stratégiai és nyílt pályázati kiírások

A periódusban elérhető programok

- HR – SRB
- 40.345.000 Eur
- Ny – D Bácska, Szerémség, 3 horvát határmenti megye
- Prioritások
  - Szociális és egészségügyi fejlesztések
  - Környezetvédelem és a biodiverzitás megőrzése
  - Turizmus és kulturális örökség
  - Üzleti környezet fejlesztése
- Csak nyílt pályázati kiírások

Vizsgálat:

- Vizsgálati mintában csak a stratégiai és az első nyílt pályázati kiírások (a horvát szerb programban a második kiírás is)
- Vajdaság területén összesen 153 projekt
  - Magyar viszonylatban 71
  - Román viszonylatban 37
  - Horvát viszonylatban 24 + 15
  - Bosnyák viszonylatban 6

A lekötött források jellemzése

- Projektek jellege szerint
- Infrastruktúra
- Gazdaság, turizmusfejlesztés
- Emberek közötti kapcsolatok
- Egyéb (környezetvédelem, egészségügy, stb.)

A lekötött források jellemzése

- Pályázók jellege szerint
  - **Infrastruktúra** fejlesztés vagy előkészítés
  - **Kevés 1 millió** Euró feletti projekt van, (stratégiai)
  - Emberek közötti **együtműködésből** jelentős mennyiségű van
  - Turizmus - **sok pályázat** hasonló, nem hoznak átütő eredményeket, **ismerkedés** a szomszédos ország problémáival
  - Környezet, vízgazdálkodás, tudományos intézetek, egyetemek, problémamegoldás tudományos keretei, érdemleges **előrehaladás nélkül**
  - Egészségügyi fejlesztés (román program)

A lekötött források jellemzése

- Földrajzi megoszlás szerint

- A vajdasági települések viszonylatában a HU-SER program a legszámottevőbb, számos közvetlen **határmenti kistelepülés**, (Tavankút, Nemesmiletics, Tóthfalu a másik oldalon Algyő Ásotthalom, Üllés, stb.) település szerepel 1-1 projekttel, de **Szeged, Újvidék, es Szabadkai** intézmények projektjei **dominálnak** a projekt partnerek több mint felében
- A RO-SER programban már a **nagyobb bánati városok** szerepelnek (Kikinda, Pancsova, Fehétemplom, de Tóthfalu, Zenta és Magyarakanizsa is jelen vannak)
- A CRO-SER program túlzottan **régió központ** centrikus (Újvidék-Eszék, dominál) 1-2 Szabadkai
- A SER-BIH teljesen rendhagyó, és a nem erre a jogosultsági területhez tartozó projektek dominálnak **Szarajevó, Újvidék.**
- Valamennyi programterületre jellemző a régió **központok kapcsolatát** tükröző pályázati dömping.

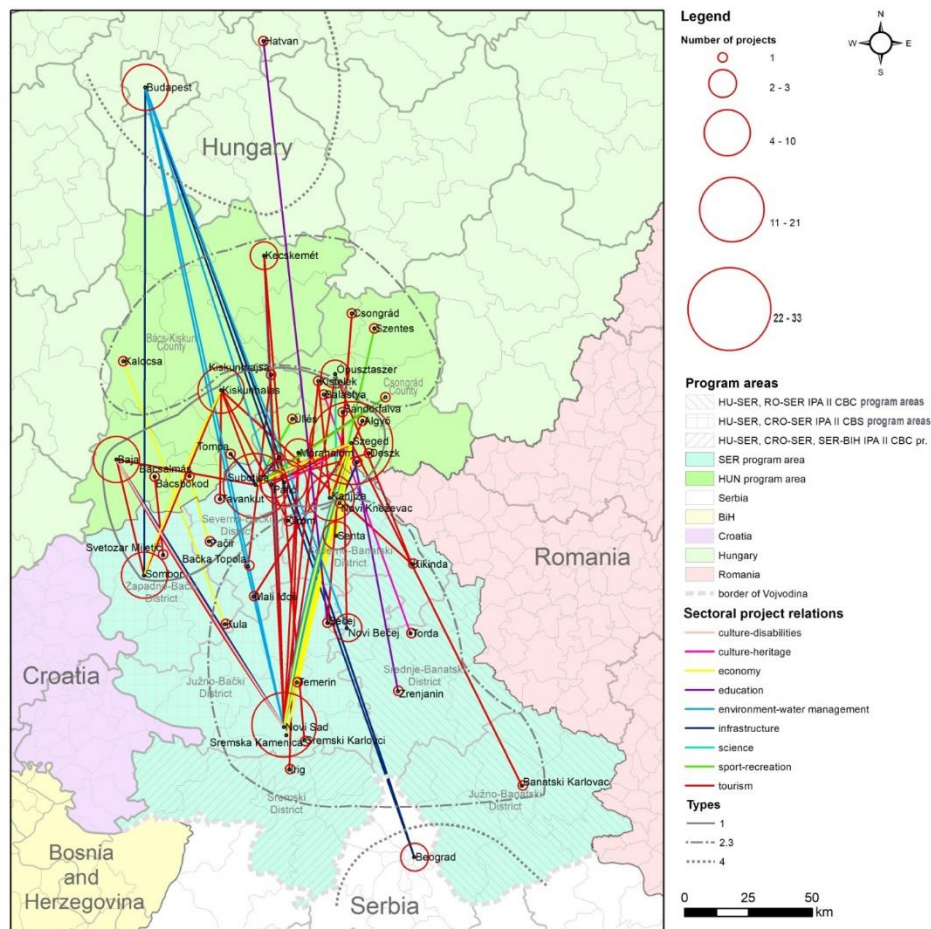

A lekötött források jellemzése

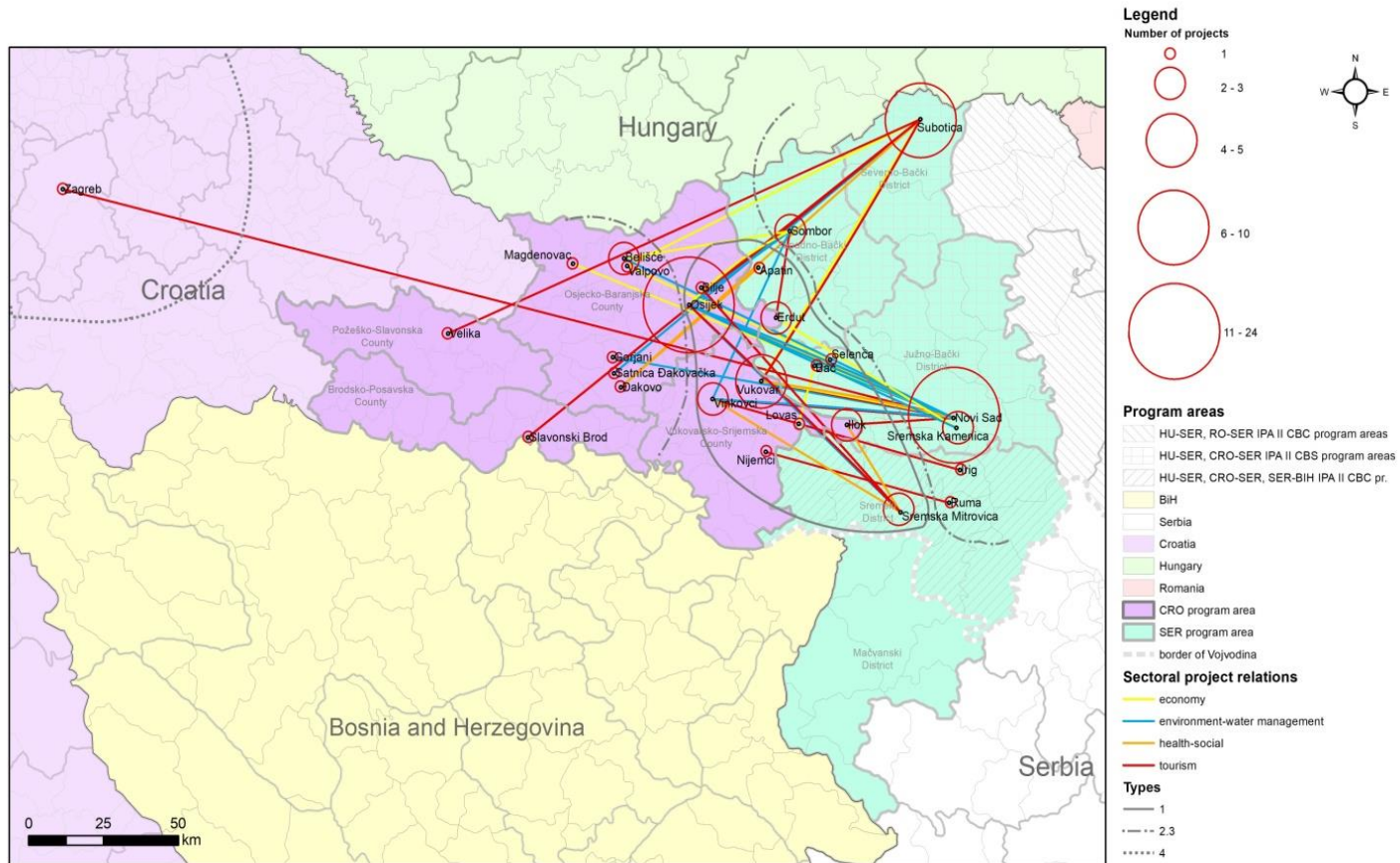
- Jellemző határon átnyúló kapcsolatok
  - Mivel a **régió központok** dominálnak ezért a tartományi illetve a regionális jellegű intézmények, (tartományi titkárságok, tartományi kutatóintézetek, egyetemek, regionális Uniós intézmények, regionális fejlesztési ügynökségek), s csak utána jönnek a helyi önkormányzatok, civil egyesületek, sport, művelődés.
  - A projektek **pénzügyi nagyságrendjéből** is kikövetkeztethető

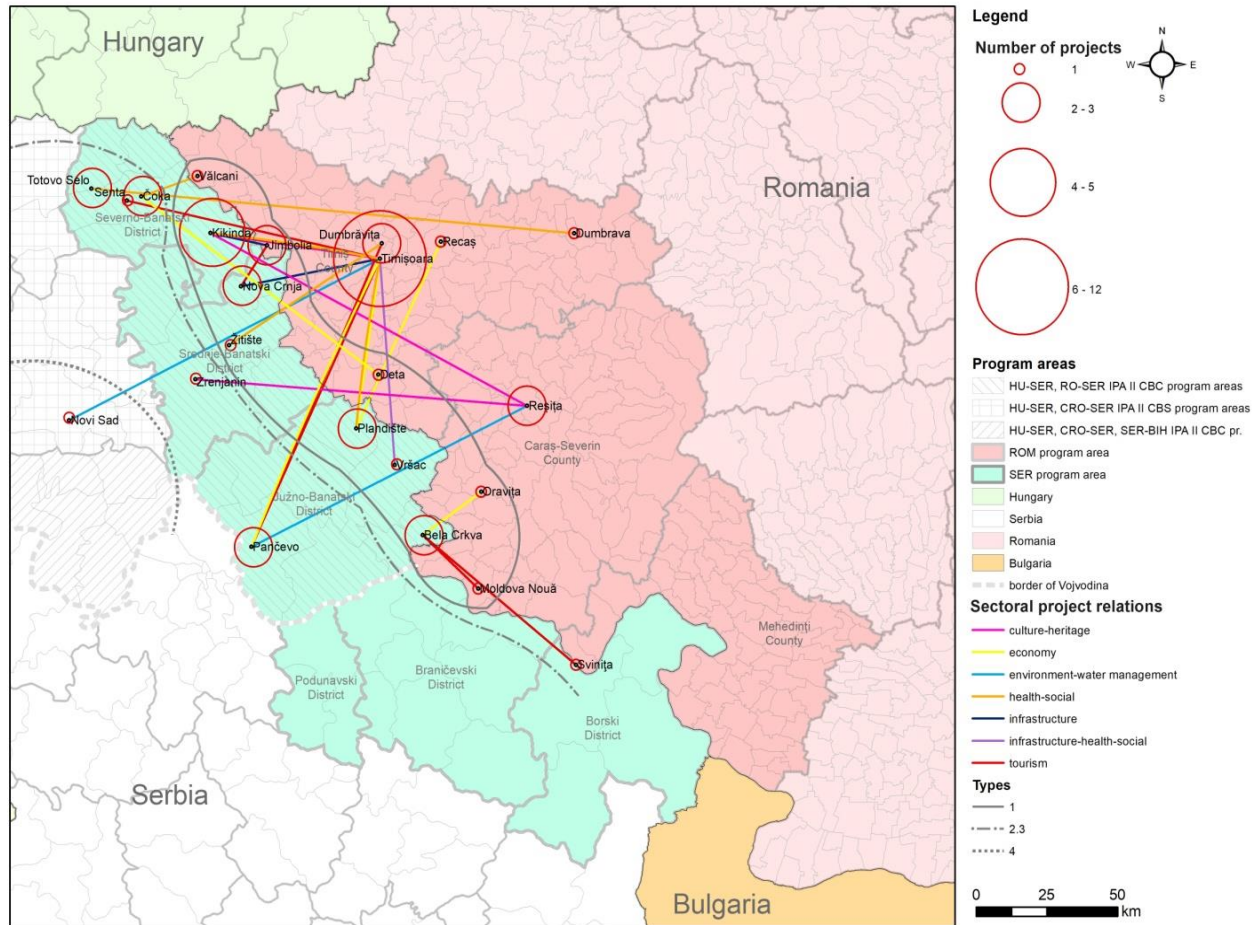
Magyar – szerb projektek földrajzi megoszlása

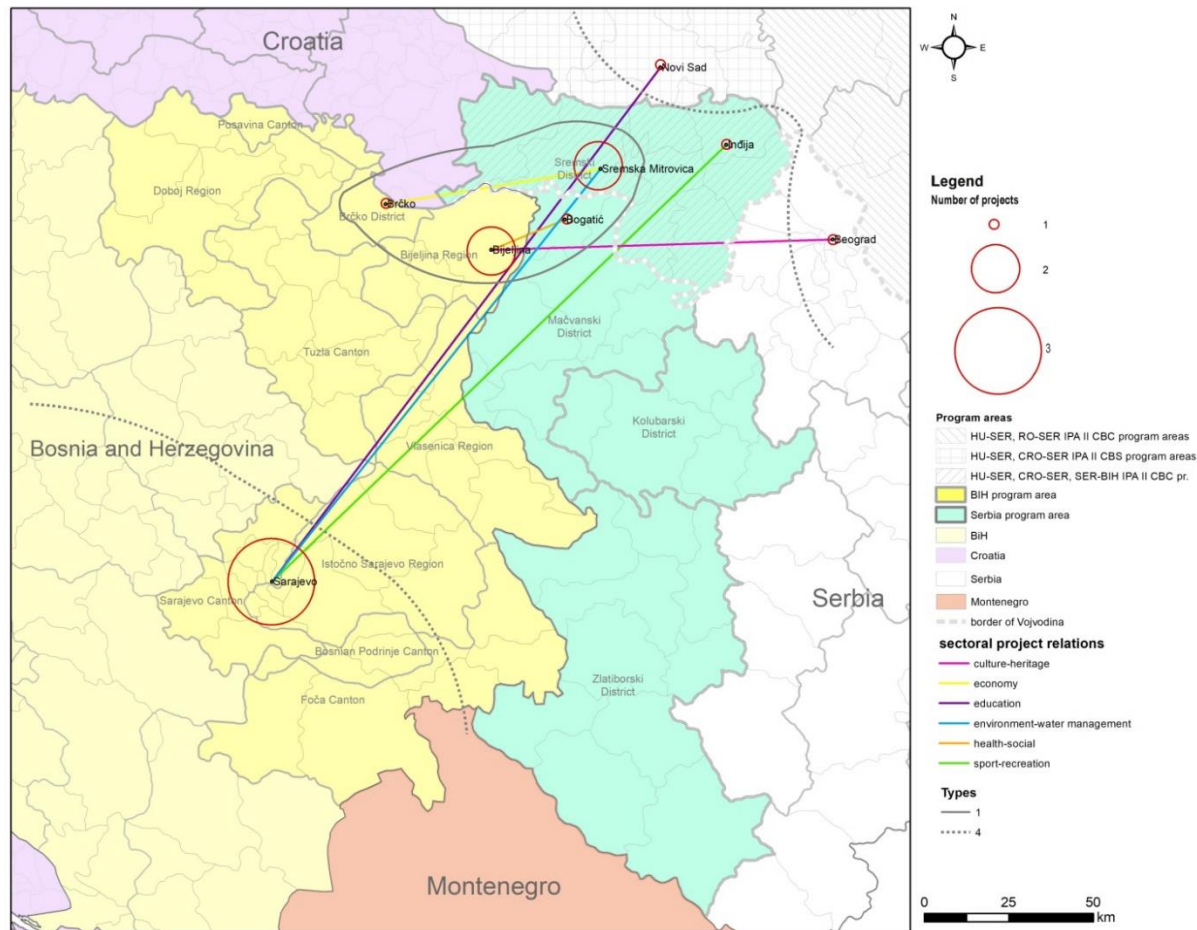
Horvát-szerb projektek földrajzi megoszlása

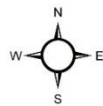
Román-szerb projektek földrajzi megoszlása

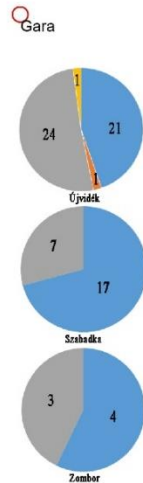
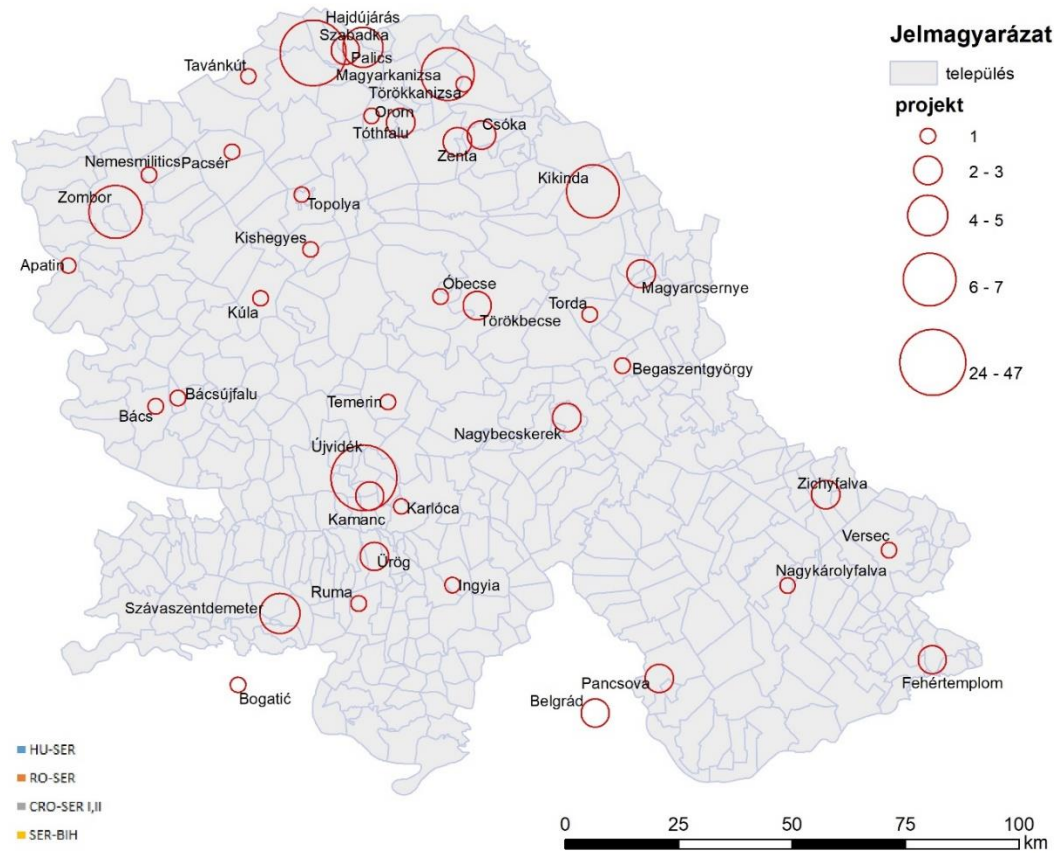
Szerb-bosnyák projektek földrajzi megoszlása

A projektek területi megoszlása Vajdaságon belül

IPA projektek száma településenként 2014-2020

Összehasonlítás az előző periódusok eredményeivel

- A régió **központ centrikusság** maradt, vannak új települések, a határmentéről, ami biztató.
- Megjelennek a **nem programterületen** lévő települések, ami nem helyénvaló Budapest, Hatvan, Belgrád Szarajevó
- Magyar – magyar együttműködés továbbra **sem arányos** a lakosság számával

Következtetések

- Régióközpontok dominanciája - fejlesztése
- Kialakult a határon átívelő régió, amelyben jellemzően nagy mennyiségű projekt kerül implementálásra – nem egyenlő a földrajzi vagy közigazgatási területtel,
- A régióközpontokon kívül a kistelepüléseken elsősorban a helyi kisebbségek a felülprezentáltak

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

